

Học tập tấm gương đạo đức, phong cách dân vận của Bác để xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên đáp ứng yêu cầu công tác dân vận hiện nay

ThS. BÙI TUẤN QUANG

Phó Trưởng Ban Dân vận Trung ương

Trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng “vì nước, vì dân”, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn nêu tấm gương sáng về đạo đức cách mạng, luôn gần dân, thương dân, lắng nghe để thấu hiểu tâm tư nguyện vọng nhân dân, đặt lợi ích, hạnh phúc của nhân dân làm mục tiêu phấn đấu. Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng luôn là tấm gương cán bộ dân vận mẫu mực, thể hiện rõ nét qua: Tư tưởng, đạo đức, phong cách và phương pháp dân vận của Người. Qua thực tiễn lãnh đạo đất nước, Người cũng đúc kết, đề ra phương châm, phong cách mẫu mực, kim chỉ nam cho người làm công tác dân vận nói riêng, cán bộ của Đảng nói chung cần phải “trọng dân, gần dân, hiểu dân, học dân và có trách nhiệm với dân”, “óc nghĩ, mắt trông, tai nghe, chân đi, miệng nói, tay làm, chứ không phải chỉ nói suông, chỉ ngồi viết mệnh lệnh”. Đây là yêu cầu về bản lĩnh chính trị, tư duy lý luận, năng lực hành động, đạo

đức cách mạng và tinh thần nêu gương của người thực hành dân vận, người cán bộ của Đảng.

Người dành hết tâm huyết cho nước, cho dân

Với niềm tin vững chắc vào lực lượng to lớn của nhân dân, coi cách mạng là sự nghiệp của quần chúng, xuyên suốt cuộc đời hoạt động cách mạng của mình, cho đến lúc để lại bản Di chúc cho muôn đời sau, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn dành tâm huyết xây dựng, bồi đắp, củng cố mối quan hệ mật thiết giữa Đảng, Nhà nước với nhân dân thông qua cầu nối là công tác vận động quần chúng - công tác dân vận. Người thường xuyên tuyên truyền, quán triệt, nâng cao ý thức, trách nhiệm thực hiện công tác dân vận trong đội ngũ cán bộ, đảng viên của cả hệ thống chính trị. Điều này được thể hiện rõ nét trong hàng chục văn bản chỉ thị, nghị quyết của Đảng, các tác phẩm dưới nhiều hình thức thể hiện (thư, điện, bài báo,

truyện ngắn...) trên những ấn phẩm được đồng đảo cán bộ, chiến sĩ, đồng bào theo dõi, như Báo Sự thật, Báo Cứu Quốc, Báo Quân du kích... đặc biệt là tác phẩm Dân vận đăng trên báo Sự thật, ngày 15/10/1949. Tư tưởng của Người về công tác dân vận trong bài báo Dân vận chính là sự tổng kết, phát triển đường lối chiến lược về tập hợp lực lượng cách mạng và công tác vận động quần chúng đã được thể hiện trong các tác phẩm nổi tiếng trước đó, như “Đường cách mệnh” (năm 1927), “Chính phủ là công bộc của dân” (năm 1945), “Sao cho được lòng dân” (năm 1945), “Sửa đổi lối làm việc” (năm 1947)...

Chủ tịch Hồ Chí Minh suốt đời nêu tấm gương mẫu mực về sự tự tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng: “Kiên trì và nhẫn nại, không chịu lùi một phân, vật chất tuy đau khổ, không nao núng tinh thần”⁽¹⁾. Cuộc đời của Người, từ khi còn bôn ba tìm đường cứu nước ở nước ngoài, bị địch bắt tù đày, đến khi làm

lãnh đạo cao nhất của đất nước vẫn giữ một lối sống thanh đạm, giản dị, trong sạch, trở thành tấm gương sáng cho cán bộ, đảng viên, nhân dân cả nước học tập, noi theo.

Người là tấm gương sống, mẫu mực, sáng ngời trong việc nâng cao đạo đức cách mạng “Cần - Kiệm - Liêm - Chính - Chí công vô tư”, ý thức tổ chức kỷ luật, trách nhiệm phục vụ nhân dân, kiên quyết đấu tranh, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, chủ nghĩa cá nhân, tham nhũng, lãng phí. Người đã suốt đời không ngừng tự tu dưỡng, tự rèn luyện mình để trở thành “tấm gương sáng ngời về con người mới”, thành hình ảnh mẫu mực về “người lãnh đạo và người đầy tớ thật trung thành của nhân dân” chẳng những củng cố niềm tin của nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng, vào bản chất tốt đẹp của chế độ ta, có sức lôi cuốn, cảm hóa mãnh liệt đối với toàn thể dân tộc, mà còn ảnh hưởng sâu rộng trên toàn thế giới. Tự mình nêu gương là điểm đặc sắc trong phong cách, phương pháp dân vận Hồ Chí Minh.

Trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng, ở đâu, bất cứ cương vị nào, trong công tác dân vận, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn gương mẫu thực hiện, đồng thời giáo dục cán bộ, đảng viên phải “óc nghĩ, mắt trông, tai nghe, chân đi, miệng nói, tay làm. Chú không phải nói suông, chỉ ngồi viết mệnh lệnh”⁽²⁾. Đối chiếu sáu tiêu chí nói trên với đạo đức, tác phong, việc

làm của Chủ tịch Hồ Chí Minh mỗi lần xuống với đồng bào, chúng ta vô cùng cảm phục tấm gương dân vận khéo ở Người. Trong công việc, Chủ tịch Hồ Chí Minh sắp xếp có kế hoạch, giờ nào việc ấy và bằng mọi cách duy trì thời gian biểu đã vạch ra. Người thường xuyên suy nghĩ để đổi mới tư duy, cách nghĩ, cách làm, tìm tòi những biện pháp tối ưu để công việc được tiến hành nhanh chóng, đạt hiệu quả cao nhất. Trong công việc và sinh hoạt đời thường, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn có tầm nhìn xa, thấy được cục diện, thời cơ để vạch ra phương hướng, nhiệm vụ. Người cũng có tầm nhìn thấu đáo về con người phân công hợp lý công việc cho mọi người, để ai cũng có thể làm đúng năng lực, phát huy sở trường, khắc phục sở đoản...

Phong cách dân vận Hồ Chí Minh là sự thống nhất biện chứng giữa nói và làm: “Miệng nói, tay làm”, “thật thà nhúng tay vào việc”, nói ít, làm nhiều, làm đến đâu hiệu quả đến đó là phương pháp vận động quần chúng tốt nhất. Trên thực tế, trong bất cứ lúc nào, ở cương vị nào, công việc nào; Người đều làm việc một cách hăng say, thật sự, cùng lao động, cùng chiến đấu với cán bộ, chiến sĩ, lăn vào cuộc sống hằng ngày của nhân dân để thực hiện mục đích dân vận. Cũng cần phải nói rằng: “Miệng nói, tay làm”, nói ít, làm nhiều, làm có hiệu quả vì lợi ích của nhân dân là một giá trị văn hóa, đạo đức của dân tộc Việt Nam. Là một nhà

văn hóa kiệt xuất, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã cảm nhận, thực hành điều này một cách tự nhiên, tự giác từ lòng mình, hết sức nhuần nhuyễn, đã trở thành phong cách của riêng Người. Phong cách này, đối lập với những “quan cách mạng” luôn “chỉ nói suông, chỉ ngồi viết mệnh lệnh”, nói mà không làm, hoặc nói một đằng, làm một nẻo, nói nhiều làm ít, hoặc “đánh trống, bỏ dùi”, “hứa hươu, hứa vượn”, vô cảm trước bức xúc của người dân.

Phong cách dân vận của Bác được thể hiện rõ nét ở tinh thần “trọng dân, gần dân, hiểu dân, học dân và có trách nhiệm với dân”. Người luôn kiên trì lắng nghe tâm tư, nguyện vọng của nhân dân, có biện pháp giải thích để họ hiểu rõ, đồng thuận với đường lối của Đảng, tạo nguồn sức mạnh để chiến thắng “giặc đói, giặc dốt, giặc ngoại xâm”, tích cực tham gia đấu tranh giành độc lập, kháng chiến để thống nhất đất nước và xây dựng CNXH.

Trên cương vị người đứng đầu Đảng, Nhà nước, dù bận nhiều công việc, nhưng để hiểu dân, Chủ tịch Hồ Chí Minh vẫn bố trí tiếp dân đều đặn tại Phủ Chủ tịch và dành nhiều thời gian để đi xuống cơ sở, tìm hiểu, “lắng tai nghe ý kiến của đảng viên, của nhân dân, của những người không quan trọng”⁽³⁾. Trong bất kể bối cảnh, điều kiện, công việc gì, phong tục tập quán... của đồng bào, Người đều am hiểu một cách sâu sắc. Những chuyến công tác về địa phương trực tiếp làm việc với nhân dân, đã

giúp Người nắm sát công việc, hiểu đúng tình hình, từ đó đưa ra những quyết định chỉ đạo đúng đắn, hợp lý, hợp tình, phù hợp với thực tiễn, từ đó nhanh chóng đi vào cuộc sống. Người luôn dùng những lời nhẹ nhàng, cụ thể, sâu sắc để động viên, khuyến khích cơ sở, cán bộ, nhân dân vượt khó vươn lên, nên bao giờ cũng để lại ấn tượng sâu sắc. Người đã cảm hóa được mọi người dân, kể cả những ai vốn chưa có cảm tình với Đảng Cộng sản và chính quyền cách mạng để làm cho họ tự nguyện đi theo sự nghiệp cách mạng.

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh “Không học hỏi dân thì không lãnh đạo được dân. Có biết làm học trò dân, mới làm được thầy học dân”⁽⁴⁾. Mặt khác, các cuộc gặp gỡ giữa Người với các tầng lớp đồng bào, là dịp để đồng bào trao đổi, bày tỏ tâm tư nguyện vọng với người đứng đầu Nhà nước, đồng thời là nguồn động viên to lớn đối với nhân dân, là cơ sở thắt chặt hơn niềm tin giữa Đảng với dân. Chủ tịch Hồ Chí Minh không bao giờ coi mình đứng cao hơn nhân dân, mà chỉ tâm niệm suốt đời là người phục vụ trung thành và tận tụy của nhân dân, “như một người lính vâng mệnh lệnh của quốc dân ra trước mặt trận”⁽⁵⁾. Đối với nhân dân, từ các vị nhân sĩ trí thức đến bà con lao động, mỗi người dân Việt Nam và bạn bè quốc tế ai cũng thấy ở Người sự gần gũi, ấm áp tình thương và sự bao dung, nếp sống giản dị và đức tính khiêm nhường, một sự giản

dị thật vĩ đại, bởi vì Người đã hy sinh tất cả cho Tổ quốc, cho nhân dân.

Trong thực tiễn, Bác luôn lắng nghe ý kiến phản biện để kịp thời xử lý những thông tin từ quần chúng. Nghe dân nói, hiểu được nguyện vọng chính đáng của dân và biết loại trừ những thông tin nhiễu, thiếu chân thực, không khách quan, là phương pháp mang tính khoa học trong phong cách Hồ Chí Minh. Để dân hiểu, dân tin, dân ủng hộ và làm theo, Người luôn nói đúng, trúng vấn đề, với phong cách giản dị và thái độ đúng mực. Trong vận động quần chúng, khi “gặp mỗi vấn đề”, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn “suy tính kỹ lưỡng” và “điều tra, nghiên cứu rõ ràng” để có quyết định đúng, hợp lòng dân. Trong thực hành dân vận, cách làm nào không phù hợp thì Người kiên quyết sửa cho đúng, sát thực tế, trình độ, tâm tư, nguyện vọng của từng đối tượng dân vận. Khi hoàn thành công việc thì cùng với dân kiểm thảo lại, rút kinh nghiệm, phê bình, khen thưởng... Như vậy, nắm vững nội dung, mục đích công việc, giải thích cho dân hiểu, bàn bạc với dân, tổ chức toàn dân thực hiện, kiểm tra, kiểm điểm rút kinh nghiệm, phê bình, khen thưởng là phong cách dân vận Hồ Chí Minh. Làm được như vậy, sẽ tránh được bệnh “hữu danh vô thực”; chỉ thị, nghị quyết không gắn với thực tế; làm việc thiếu kế hoạch, biện pháp cụ thể; thiếu kiểm tra, kiểm soát, tổng kết đúc rút

kinh nghiệm... Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ, phát huy dân chủ không có nghĩa là: “Không phải ở chỗ chào hỏi kính thưa có lễ phép mà đủ. Không được phung phí nhân lực, vật lực của dân. Khi huy động nên vừa phải, không nên nhiều quá lãng phí vô ích. Phải khôn khéo tránh điều gì có hại cho đời sống nhân dân. Biết giúp đỡ dân cũng là biết tôn trọng dân”⁽⁶⁾.

Không ngừng nâng cao chất lượng làm công tác dân vận của đội ngũ cán bộ, đảng viên

Trải qua 35 năm thực hiện công cuộc đổi mới, đất nước ta đã có một vị thế mới. Đại hội XIII của Đảng đã đề ra các mục tiêu, nhiệm vụ cho giai đoạn 2021 - 2026 và tầm nhìn chiến lược lâu dài cho sự nghiệp cách mạng của Đảng, của đất nước. Theo đó, vị trí, vai trò công tác dân vận của Đảng tiếp tục được quan tâm đổi mới, tăng cường, gắn với yêu cầu, trách nhiệm ngày càng cao đối với đội ngũ cán bộ, đảng viên của Đảng và hệ thống chính trị trong thực hiện công tác dân vận. Học Bác để xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên đáp ứng yêu cầu công tác dân vận hiện nay, theo chúng tôi, cần quan tâm thực hiện một số nhiệm vụ, giải pháp sau:

Một là, tiếp tục quán triệt sâu sắc tư tưởng Hồ Chí Minh, tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII và các văn bản của Đảng về công tác dân vận trong đội ngũ cán bộ, đảng viên. Nâng cao chất lượng, tăng cường, đổi mới

nội dung, phương thức công tác dân vận của Đảng và hệ thống chính trị trong tình hình mới. Trọng tâm là thể chế hóa, cụ thể hóa chủ trương, đường lối của Đảng bằng hệ thống chính sách, pháp luật để nhanh chóng đi vào cuộc sống,

Hai là, mỗi cán bộ, đảng viên không ngừng học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; phấn đấu, tu dưỡng, rèn luyện để vừa có uy tín, đạo đức, vừa có năng lực chuyên môn, giỏi tuyên truyền, vận động, thuyết phục. Cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu cấp ủy, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội, hội quần chúng phải quan tâm thực hiện tốt công tác dân vận; dành nhiều thời gian để gần dân, tiếp xúc, đối thoại với nhân dân; phát huy vai trò, trách nhiệm nêu gương trước quần chúng nhân dân.

Thực hiện tốt công tác kiểm tra, giám sát của cấp ủy, chính quyền và phát huy vai trò giám sát xã hội của MTTQ, các tổ chức chính trị - xã hội và quần chúng nhân dân. Kiên quyết đấu tranh với các biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống.

Ba là, luôn quan tâm lắng nghe tâm tư, nguyện vọng, chăm lo cho đời sống của nhân dân, giải quyết những vấn đề mà nhân dân đặt ra và không thờ ơ, vô cảm trước những khó khăn, bức xúc của người dân theo phương châm "trọng dân, gần dân,

hiểu dân, học dân và có trách nhiệm với dân".

Thấm nhuần và thực hiện tác phong quần chúng "nghe dân nói, nói dân hiểu, làm dân tin". Bởi có lắng nghe dân nói thì mới hiểu và chia sẻ với cuộc sống, tâm tư, tình cảm, nguyện vọng của người dân và tham mưu đúng, trúng cho cấp ủy đảng, chính quyền những chủ trương, quyết sách phù hợp với lòng dân. Đồng thời nói là phải đi đôi với làm, làm có kế hoạch cụ thể, làm đến nơi đến chốn, có kết quả thiết thực để dân tin và làm theo, tránh việc "đánh trống bỏ dùi", nói nhưng không làm hoặc làm qua loa, đại khái.

Bốn là, học tập và xây dựng phong cách dân vận "óc nghĩ, mắt trông, tai nghe, chân đi, miệng nói, tay làm". Trong đó, *óc nghĩ*, là sự suy nghĩ, tìm tòi, hiểu biết về lý luận của chủ nghĩa Mác - Lê-nin, về đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; nắm bắt tâm tư, nguyện vọng của quần chúng để tham mưu, đề xuất cho Đảng, Nhà nước, cấp ủy, chính quyền ban hành được đường lối, chính sách, quyết định hợp lòng dân; óc nghĩ còn có nghĩa là phải có trình độ tổ chức phong trào cách mạng của quần chúng một cách thiết thực, hiệu quả. *Mắt trông*, là thấy rõ yêu cầu nhiệm vụ theo chức trách và thực tiễn tình hình đang diễn ra một cách sinh động, khách quan để thực hành cho đúng, cho trúng, tránh bệnh quan liêu, chỉ ngồi nghe báo cáo rồi nhận định, phán xét, ra quyết định không sát với thực tiễn. *Tai nghe*, là lắng nghe ý kiến

phản biện của nhân dân để kịp thời tham mưu, xử lý, đồng thời còn nghe dân phản ánh, phê bình khuyết điểm để sửa chữa. Nghe dân nói, hiểu được nguyện vọng chính đáng của dân và biết loại trừ những thông tin nhiễu, không khách quan, không đúng sự thật là phương pháp mang tính khoa học trong phong cách của Bác. *Chân đi* là thường xuyên, chủ động đến với địa phương, cơ sở, đến với dân, để thấy, tiếp nhận thông tin đa chiều từ nhân dân, phát hiện, xử lý thông tin sai trái làm ảnh hưởng đến niềm tin của dân với Đảng, với chế độ. *Miệng nói*, là một trong những kỹ năng quan trọng của dân vận, nhằm tuyên truyền, vận động nhân dân hiểu về chủ trương, chính sách và triển khai thực hiện các nhiệm vụ đặt ra. *Tay làm*, là phải trực tiếp thực hành công việc được giao, không hô hào suông, mà "phải thực thà nhúng tay vào việc", nói và làm phải đi đôi với nhau, nói được phải làm được.

Năm là, tăng cường xây dựng, lan tỏa những mô hình, điển hình "Dân vận khéo", "gương người tốt, việc tốt" trên các lĩnh vực của đời sống xã hội, nhất là trong lao động, sản xuất, trong cuộc sống, sinh hoạt đời thường, tạo hiệu ứng tích cực trong xã hội, để nhân dân học tập, noi theo. ■

1, 2, 3, 4, 5, 6. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tập 3, tr.417; tập 6, tr. 233 - 234; tập 5, tr. 325; tập 6, tr. 432; tập 4, tr. 187; tập 6, tr. 458.